

МИТРОПОЛИТ ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКИ ПОРФИРИЈЕ

РЕЧ ЗАХВАЛНОСТИ

Уважени господине председниче Матице српске,
Председниче Огранка САНУ,
Господине градски секретару за културу,
Драги добитници Повеље Матице српске, уз искрене честитке,
Ваше преосвештенство, часни оци, браћо и сестре,

Народ каже, „није коме је суђено, него коме је намењено”. Мени је данас намењено да у име Српске православне цркве примим ову Повељу с великом радошћу и, наравно, посебно великом радошћу због чињенице да је ова Повеља дошла одлуком жирија Матице српске, која, заправо, не само да је чувар српске културе, српског језика, српског идентитета него и више од тога. Не у ставу неке одбране и грча, она јесте институција која кроз векове афирмише све оно што се у најбољем смислу те речи може назвати српским. Па у том контексту и српску духовност и српску културу, а толико мудрих и дубоких речи смо чули везаних за значај и смисао језика изнад свега и пре свега, завештање Светога Симеона о језику, а ја сам био спремио да читам исти онај текст који смо већ чули, па бих само додао мисао Орвелову: „Онај који влада језиком, влада и светом.” И ја бих из тога извукао консеквенцу, да онај који влада својим језиком, заправо влада собом, то јест, свестан је себе, свестан је свога идентитета, својих корена, свога бића, али и својих перспектива. Управо из тог разлога не треба да чуди што Црква православна у нашем народу, поред свега онога што јесте основни задатак и суштинска мисија цркве, а то је пре свега да проповеда Христа распетог и васкрслог, дакле, да открива смисао постојања и назначења човековог у историји, јесте, наравно, у том контексту и неговање српског, то јест свог језика,

зато што је језик нераскидиво повезан управо са идентитетом. У том контексту, могли бисмо рећи, два су темеља и један је камен темељац на који се ставља други веома важан стуб који држи читаву грађевину – то су духовност и, на њој, наравно, језик. То су оквири у којима се чува и негује оно што свако јесте, у нашем случају, оно што јесте наш народ. Свако ко се имало бавио ишчитавањем историје и ко бар мало познаје себе и свој народ, уочава чињеницу коју смо већ овде чули, да тамо где је православна црква засигурно постоји и православни народ. Али и тамо где, ако нема православне цркве или ако неко није по својој духовној оријентацији православан, постоји језик, српски језик, тамо постоји и народ. Границе се мењају, државе се мењају, сви ми овде који смо присутни, нарочито они који су у поодмаклој доби, мењајући своје место становања променили су за свога живота можда и две и три и четири, можда и пет држава, колико се онда исплати уложити све оно што имамо, инвестирати у нешто што је пролазно, не укидајући потребу за инвестирањем и наравно у те димензије. Без темеља, без онога што јесте духовност и оно што јесте у вези с тим језик, само по себи даје одговор. Пре свега, дакле, треба да чувамо своју духовност, а напоредо с тим и у истој мери треба да чувамо, али не само да чувамо него више од тога, да креативно афирмишемо, изграђујемо и развијамо себе и у једном и у другом пољу. Стога ја овом приликом, још једанпут, у име Православне цркве захваљујем Матици српској, наравно, уз потпуну сигурност да Црква никада неће одустати од неговања свога идентитета и самим тим од неговања свога језика, не да би се ограђивала и одвајала и дистанцирала од других, него управо да би кроз језик, у комуникацији са другима, себе даривала другима и кроз језик опет обогаћивала себе другима.

Хвала још једанпут на овом великом признању у име Српске православне цркве.*

* Реч на традиционалној Светосавској беседи приликом примања Повеле Матице српске за неговање српске језичке културе за 2017. годину, у Свечаној сали Матице српске, 25. јануара 2019. године.